

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyntéza 60-ik sz.,
és J. Haasenstien és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 ft.
Félévre 2 "

Községi vagy felekezeti iskola?

(Folytatás és vége.)

Eme pontok alkotmányosan és minden tisztelettel vannak szerkesztve de bizony nagyon is ki ri belőlők, hogy az erdélyi ref. anyaszentegyház vezetőinek, nem kell sem fel- sem al-tanfelügyelő. Nem bizony az eddigi atyáskodó lassúság helyett, az erélyes tanfelügyelők valamennyi papnak, a törvényben megirt háromszori megintéssel nehéz gondot fognak adni, mint az egykori király azon szerzetgvardiánjának, melynek kapuján írva találta: vivimus sine curis, ha ugyan a papnak több esze nem lesz annál, s ha úgy akarunk, hogy iskoláink a törvénynek megfeleljenek. Pedig meg kell felelniök, vagy légből rántott csudának marad a 38-ik törvénycikk — a mint sokan beszélnek maguk közt — vagy elhal következmény nélkül, mint annyi patens s a nép, melynek vezetőivé és tadítóivá vagyunk állítva, ezután is minden magasabb cél és fogalom nélkül fog élni mint a vakondok. Ez rettenetes még gondolatnak is és arczul ütése volna az állam eszméjének.

Nem kell tanfelügyelő? Elemezzük csak a nézetet. Az egyház tanfelügyelősége alatt haladott-e eddig a népnevelés, ugya mint ezt a szót érteni kell már ma? Nem. Nem lehetett és nem lehet kívánni. Mondjuk ugya a mint van: népünket saját javára is szorítani kell, s nem lehet azon elvet tartani az államban az egyénnek szabadnak kell lenni, mert népünk nem fog oda érni, hogy az állam „nagy” czélja felé munkálkodjék. — Az egyház a maga rendeleteit, olyan hozzá illő atyai hangon küldi, s elég példa van rá, hogy a tagok meg se hallják, csupán a lelkész és tanító fél azoktól, mert ezek alól könnyen ki tudják rántani a gyéként. Ha iskolákat akar teremteni az egyház; miként szerez érvényt akaratának? Altalirja az illetőket a polgári hatóságnak, s ha esze lesz a tisztviselőnek, ott az ügy más utra tér. Áldozattal is fenn kívánják az egyházhatóságok iskoláikat tartani? mint az erdélyi ref. főegyháztanács rendeli, püspök ő

méltósága mult év decz. 30-án kelt körövényében? Ez remek és felséges; de hol az erő hozzá, hol az áldozat? Hiszen e nélkül népnevelésünk nem sikerül és ugy-e, hogy, a ki a szépszóra nem mozdul, azt át kell írni a polgári hatóságak.... Ismét hamar kerülék egyet.

Miért hát ismét, kérdem, az a kerülő? Miért harcolni erősen a felekezeti iskolák mellett, mikor azon tudománynak, melyre népünknek szüksége van nincs vallása? Miért ne lehetne egyenesen mindenütt községi iskola, hogy egy rendelkezék, ne kettő? Minek akkor hold, mikor a nap szépen tud világítani, ha kell perzselni míg a hold arra való csak, hogy világánál ábrándozzék egy kissé a tapasztalatlan?

Nézzünk csak szét magunk körül, vessünk számot magunkkal; tegye gondolkozása tárgyává a nevelés ügyét pap, katona, tanító, polgár, földész, mely nélkül Széchenyi hiába mondta, hogy a magyar lesz, mert ez mindnyájunk ügye; ne essék csak a papok, tanítók és a tanfelügyelők nyakába, hanem a hon minden polgára tegye magáévá ez ügyet. Akkor látni fogja, ha nem nézi az önzés és féltékenység szemüvegén, hogy közsegély nélkül nem haladunk. A külföld irányában sokakban hátramaradásban vagyunk, ezt el kell ismernünk, ha nem épen csak saját hibánkból is. Azért mikor már magunk urai vagyunk, mégis nem törekszünk, hanem egyben másban ahadályozzuk a törvényhozást a hon ügyeinek fejlesztésében, semmiben ugy meg nem leszünk boszulva, mint abban, ha népnevelésünk tovább is pang. — Mert hiszen az értelmetlen nép minden a hon javára tartozókat viszáson ért. A honvédelmet terünek mondja, az adózást zsarolásnak, az ipart, kereskedést csalásnak, a gazdaságot csak azért üzi, hogy maga meg ne halljon étlen. — Pedig nálunk még eddig csak ugy van, hogy egy szük termés, vagy épen terméketlen év inséget szül, — míg az értelmes nép gazdasági iparával az idő terméketlenségén ki tud fogni, mindent a maga és a hon javára tud ftrditani. Országunk hiába van kincscse

teli, ha népünk forgalomba hozva, azt nem képes értelmessége által értékesíteni.

Kapva kellene kapni most az egyházaknak az alkalman, és egyesíteniök az erőket, hogy — mintegy varázsütésre — jól rendezett iskolák állanának elő. Ha valaha egy boldogtalan gondolkozásu kormány találna lenni, a mitől való álfélelem gyötör némely egyház testületeket, de én soha el nem hihetem, hogy alatta a községi iskoláknak bebizonyítható ártalmas következtése tűnnék ki; azon esetre, az egyházak iskoláik és javadalmaik átadásánál, a kebli álláshoz mérve követnék azon irányt, mely a községek számára adott kultusminiszteri utasítások 14-ik §-ának 2-ik számában foglaltatik. Például, ha ez vagy ama községi iskola nem felelne meg czéljának s a nemzet azon kis része, melyben áll veszélyeztetnék általa: az iskola minden meglévő épületekkel, hozzá tartozókkal szálljon vissza azon felekezeti kezébe, mely ma előállításához a legtöbb alapot nyújtja és a község semmi kárpótást ne követelhesen.

Igy juthatna honunkban a legtöbb s talán rest felekezeti terjedelmes, felszerelt iskolához, a törvény minden pontja betelnék és tiszteletben tartatnék. Pedig a mint most áll a sejtetem, t. i. hogy az egyház testületek nem akarják az iskolák feletti rendelkezést a kormány kezére bocsátani, s oly erősek, hogy a kormánynak akadályt tudnak vetni, mikor az törvény szerint emelni akarja a népnevelést: a nép vagy már jött, vagy könnyen jöhet azon véleményre, hogy a kormány gyenge és egyiknek sem kell szavát fogadni. Hiszen az igazat megvallva, az egyház kez alatt 50-től 66-ig ilyen forma oktatást adogatott. Ez akkor jó volt, de ma nem járja. Pedig ilyen formán üt ki: a kormány is rendelkezik, az egyház is az iskola ügyben. Melyiknek engedelmeskedjünk? Egyiknek se? De igen a kormánynak.*) Ezen férfiak vitték ügyünket a szabadágig. Higyjünk nekik! ők bizonyára jót akarnak, mert véreink, sokkal inkább, mint némely papok. Kit nem éget, ne fujja.

*) Illetőleg a törvénynek!

Szerk

Szép egyetértésben, a maga rendjén, népnevelésünkre nézt, sok minden jó történhetnék; de aligha az ügynek más fordulata nem lesz, az egyházak vezetőinek minden ellenkezése daczára is. Ugyanis alkotmányos elemek között élünk; az alkotmánynak pedig egyenes természete, hogy a haladás alatt kezdődik, a közvélemény irányt ad, a hatalom tisztázza, körvonalozza a tárgyat, megerősíti és érvényesíti. Mi történik már most, ha az egyes községek, mint, hogy a fentartás legközelebről úgy is az övék, nem is ügyelve az egyházak vezetőire, külön községeknek nyilvánítják iskolájukat? Felelet nem egyéb, hanem a tanügyi központ örömmel üdvözlendi önerejükön repülni akaró gyermekeit, segitendi és védendi a zaklatások ellen. Hiszen már kezdik felütögetni magukat a tények itt ott. — Mit fog ekkor használni a testületi ellenkezés, mit az iskolák kulcsának bekérése, bezáratása, mit elévült jogokra való hivatkozás? Előbb utóbb ez fog történni, mert e tárgyban unalmas és bajos is két urnak szolgálni. Ha a leány szerető társra talál, kirepül az anyai ölelő karok közül, s kora haladtával, sokszor még jobb háztartást viszen anyjánál. En ezt hiszem és vallom.

Itt lesz aztán, hogy az akadályok szépen elsimulnak, sőt, átlátva az idő nélküli erőtlén torzsalkodás haszontalan-ságát, testvéri kezét szorítva, nép és egyház együtt munkálандják a nép és haza jóllétét, előhaladását. Jertek elő hát ti községi iskolák! Ne féljeteK nem lesz népünk általatok vallástalan, erkölcstelen, nem fog általatok az egyházi férfiak tekintélye csönkulni, hanem lesz általatok a nép, tudománynyal megedzve, nagy!!

Porzsolt Ádám.

Tanulmány-alap és egyház-szabadság.

Mily különemű két tárgy ez, alig hinné az ember, hogy egymással érintkezésbe jöhetnek

TÁRCSA.

A háló-társ.

(Elbeszélés.)

Dikens Károly „Household Words” angol folyóiratából
(Folyt. és vége.)

A beszélgetés, melyre hivatkozám, kevéssel halála előtt esett. Egy este midőn, szokás szerint, hozzá hívtak, magában találtam, s szemeim meglátszott, hogy sirt. Ő maga közlé velem, hogy egészen le van verve, de lassan-lassan kezdett közlékeny lenni, s megvallá, hogy néhány régi levelet olvasgatott, melyeket még azelőtt kapott, hogy Árturt csak látta volna is, előbbi jegyesétől. Kérdem, hogyan szakadt félbe a viszony. Azt felelte, hogy az nem annyira szétszakított, mint inkább nagyon titokzatos módon elhalt magában. A kivel el volt jegyezve — első szerelmének nevezte — igen szegény vala és semmi kilátás sem volt, hogy megházasodhassanak. Kedvese, mint mondá, kartársam volt, s tanulmányai folytatására külföldre ment. Rendesen leveleztek egész addig mikor — a mint véli — ő megint viz-szatért Angliába. Ez idő óta soha sem hallott

és mégis az élet bonyolodott körülményei és elméletileg a lefolyt parlamenti nagy viták oly szoros kapcsolatba hozák azokat, hogy elválasztásuk előttünk sem látszik tanácsosnak. Ez oka e két kérdés jelen kapcsolatos megvitatásának.

A kath. autonomia alakulása alkalmával az alapítványt saját tulajdonai sorába vevé föl, és kiadására biztosan számít, az országgyűlés egy nagy részének, hihetöleg többségének véleménye azonban az, hogy a tanulmányi alap állami alapítvány... és így állam s egyház közt, kész az első vagyoni jogi controversia, melynek mindkét félt megnyugtató megoldása fölötté kívánatos. Igen szép és nehéz jogi kérdés ez, melynek kifejtése hosszas vizsgálódást és jogász elmeélt igényel, ha tehát mi is megmondjuk a nagy viták még el nem enyészett hatása alatt a kérdésbeni nézetünket, nem ringatjuk magunkat a kérdés megoldása reményében és tudatában, nem is ez ezélünk, hanem csak az, hogy az eddig fölszínre vergődő adatok alapján állítsunk föl egy határozott tájékoztató véleményt mely a kérdés jelen fejlem-állását jelezze.

A tanulmányi alapnak történelmi keletkezését, ha tekintjük, vissza kell mennünk a múlt század második felére, midőn a világ undorító kelyhét a jezsuita rend már annyira megtölté volt, hogy a pápa a rend fölőszlatására a katholicismus becsülete érdekében kényszerítve érzé magát (1773.) — A pápai fölőszlatás folytán mintegy három miliónyi javadalom lön uravesztetté, az akkori jognézet szerint pedig a magyar szövetséges állam egész területe a korona tulajdonát képezé, igen természetes ennél fogva, ha ez uravesztett javadalmak is a korona tulajdonába kerültek vissza szállomány alakjában.

A király adományozási hatalma az ily javakra nézve nem volt még akkor korlátolva s teljes joggal teheté tehát azt Mária Terézia magyar nökiraly, hogy 1780 martius 25-dikén egy alapítványi levelet állított ki, melyben ezen szállomány utján keletkezett állam-tulajdont, egy állami tanulmány alappá összesité, azon célt tűzve ki élébe, hogy az ország nyilvános tanodái örök javadalmát képezze. E történelmi levelezetéből kettő tisztán áll előttünk; az egyik az, hogy a jezsuita rend javai a pápai fölőszlatás perczében uravesztetté lőnek és így szállomány alakjában állami tulajdonná váltak; a másik pedig az, hogy a tanulmányi alap, mely az államjavak összegéből szakítottatott ki, és melynél az a körülmény, hogy az államjavak köréből épp azon javak választattak ki e célra, melyek előbb a jezsuiták birtokát képezék, mi jogi természet változtató hatálylyal sem bírhat... tisztán állami közoktatási alapítvány. Ez a vagyoni jogi kérdés jelen alakja, és mig ez uj, általunk nem ismert jogi tényezők által meg nem zavartatik, addig e tulajdon állami természete kétségtelen, és az állampolgárok összeségének megrövidítése volna az, ha ez alap az ügy jelen stadiumában adatnék át egy hitfelekezet tulajdonául.

A mi képviselelőházunk nem tartja azonban magát csalhatatlannak, és azért maga is egy bi-

felőle. Mint mondá jegyese heves, ingerlékeny természetű volt, s ő mindig attól félt, hogy tudtán kívül valami olyast mondott, vagy tett, mi megsérthette. Akármint is esett: több levelét soha sem vette egy évi várakozás után féljhezment Árturhoz. MegkérdeM, hogy mikor kezdődött evel viszonyuk, s a válaszból láttam, hogy azon idő, midőn első imádottjának nyomát veszté: teljesen összeesett aval, midőn a Két vörösbegy vendéglőbeli titokzatos betegemhez hívtak.

A nő, két héttel e beszélgetésünk után, meghalt. Ártur, idővel, ismét megházasodott. Több éven át legtöbbszörre Londonban lakott, s csak ritkán vagy tán egyszer sem láttam.

Több évet át kell ugranom, mig e töredékes elbeszélés bevégezés-formájához juthatok. S ha e későbbi időszakba lépünk is át: az a kevés, mit még mondhatok, alig pár perczig veszi önköfigyelmét igénybe. Hat, vagy hét év múltán egy uri ember jött hozzám, igen jó kartársi ajánlatokkal, és assistensem állomását keresé. Nem mint idegenek, hanem mint barátok találkozáánk, — az egyedüli különbség köztünk csak az volt, hogy én fölöttébb elbámultam látásán, ő pedig semmi jelét sem adá bámulatának látásomon. Ha fiam, vagy testvérem lett volna: sem lehetne

zottság kiküldését látja szükségesnek, mely megvizsgálva minden, e kérdésre vonatkozó okiratot, ezek alapján véleményes jelentést terjeszt a ház elé, és az nyujtand azután alapot egy országos határozat hozatalára. Képviselőházunk vitáiból gyanítjuk, hogy az ügymenet alaki részét ez intézkedés általa befejezettnek, megállapítottnak tartja, miután a határozat hozatala után teendő további lépésekről ki sem szólt. Ha az ez iránybani hallgatagságból azt kell kimagyarázunk, hogy a képviselőház az állam és egyház közti vagyoni jogi controversiák végeldöntésére hivatottnak érzi magát, ugy azzal egyet nem érthetünk. (Vége köv.)

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A kabinet, múlt számban említett győzelme az alkotmányos szabadság diadalává nőtte ki magát. A francia ellenlék, vagy az idő szellemének, nyomása alatt oly eszméket mondott ki a kormány, melyek következtében a réakezióhoz szító rész elvált tőle, s ez által nem csak az, de a kamrai többség is igen alkalmatlan czölönktől szabadult meg. Ennél fogva a kabinet állása teljesen tisztázva van, s láthatja, hogy állása mindaddig biztos, mig a szabadsághoz hű marad. A februári forradalom kimondott eszméi, huszonkettedik év fordulóján kezdettek diadala jutni.

A zavarok alkalmával fogságba jutottak közül 108 elbocsáttatott. 125 lázító kiáltások, fegyverviselés, 150 az állambiztonsága ellen tett merénylettel vádoltatva fogságban tartattak.

SPANYOLORSZÁG. Mint a lapok írják; a Carlista párt, közelebbről meg akarja kísértetni szerencsáját. Mikor? Még titok. Ugy látszik, hogy e párt a francia legitimistákkal lépett szövetségre, oly feltét alatt, hogy egyik a másik tervét közös erővel segitendik. Legalább a francia kormány újabb intézkedései, melyekben a spanyol menekültek gondos szemmel tartását hagyja meg a mellett bizonyítanak.

OLASZORSZÁG. A miniszterium napjai, a mint látszik, meg vannak számlálva. A leg befolyásosabb lapok küzdenek ellene, s nagy valószínűséggel a tekintélyesebb képviselők is megfogják támadni. Így aztán nem igen marad egyéb, mint hogy visszalépve, helyet adjon egy másik, ismét rövid életű miniszteriumnak. Hogy ily viszonyok között az ország várva várt pénzügyi, s közigazgatási újjászervezését még csak reményleni sem lehet több, mint valószínű.

BUKUREST. A Brattiáno, s pártja törekvéseit érdekes világításba helyezi a „P. N.” egy levele február 21-kéről. E szerint: az előtt kevés nappal, néhány „vörös” párti kereskedő, lakomát rendezett Brattiánó tiszteletére, oly czélból, hogy az ünnepeletnek, módja legyen egy hatásra számított beszédet tarthani. A hosszas beszéd azon kezdődött, hogy a kamrában, jelenleg bábeli zavar, a fejedelem körül pedig cselszövény uralkodnak. Ezt tovább tünni nem lehet. A nép ve-

kedvesebb előttem, mint most, — de ő mióta mellettem van, multjának semmi körülményére nézve sem bizalmaskodott sem lön közlékeny irányomban. Láttam, mindjárt első találkozásunk alkalmával, hogy barátságos arcot ölt, és még is volt ismét valami olyas is kifejezésében, mi azt látszott mandani, hogy másként van. Érinttettem már, hogy fogadóbeli betegem Mr. Holiday természetes fia lehetett; arra nézve is volt gyanum, hogy Ártur első nejének jegyese is ő lehetett, — és van még egy harmadik gondolatom is, mely mindig fülembé cseng, hogy assistensem az egyetlen ember Angliában, ki biztos fölvilágosítást adhatna nekem, ha akarna, e két homályos pontra nézve. Haja most már nem feketé, s szeme is homályosabb, mint ama két átszegző szem, melyre oly tisztán emlékezem, — és még is, mind e mellett, nagyon hasonlít fiatal éveim amaz orvosnövendékéhez, nagyon hasonlít. És néha, midőn késő este térek haza, s már aluva találok s ő felébred, felémfordulva: oly csoda-mód hasonlít a doncasteri idegenhez, midőn az amaz emlékezetes éjen, fölült ágyában!...

Ford. Sz. B.

gyen bátorságot nyissa föl szemét a fejedelemnek, s ő majd pokolba kergeti a gaz tanácsadókat. A nép nézze a cseheket, horvátokat, dalmatákat, kik csillogó szemmel, kipirult arczezel küzdenek, az őket megillető jogért. Így a belföldi gazok gyalázatosan megfutamodnak, s a külföldi szörnyek, kik a néphalálára törnek, megdöbbenve hátrálnak a román nemzet erőteljessége előtt.

VEGYES.

* **Ö felsége a király**, f. hó 26-án délben fogadta a kir. curia tisztelgését. Horváth Boldizsár betegsége által akadályozva lévén megjelenni, a fogadáson gr. Festetich miniszter helyettesítte az igazságügyért. A curia három osztályban tisztelgett, a semmisítőszék élén Majláth György országbíróval, utánna a legfőbb törvényszék Melzer István elnöke által vezetve s végül a királyi tábla Fábry vezetése alatt.

* **V. Ferdinánd király** ö felsége egészségi állapotáról kedvezőbb hírek érkeznek, s nem is rosszult, csak is a Prágában uralkodott nagy hideg gátolá ö felségét szobáinak elhagyásában.

* **A képviselőház** utóbbi üléseiben az oktatásügyi költségvetés részletes tárgyalását folytatta; a pesti egyetem (segy homoeopatiái tanszék) a többi akademiák, államgymnasiumok és közép-tanodák, reáltanodák, iparoskolák, tanító-képezdek és mintaiskola költségeit megszavazván, a tárgyalás „más tanító-képezdek”-re előirányzott 225000 tételnél szakadt meg.

* **A közlekedésügyi miniszter** a keleti vasutársulatnak a keleti vasút fővonalának Braszótól az oláh határszélig, valamint marosvásárhelyi szárnyvonalának felfelé a Maros-völgyben leendő folytatására, nem különben egy Kolozsvártól Beszterczére és Braszótól Gy.-Szt.-Miklósrá, végre egy a Szamos völgyében Déznek, Szathmár-Németig terjedő vasútvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

* **A kereskedelmi miniszterium** egy körrendelettel intézett valamennyi törvényhatósághoz felszólítva azokat, hogy az alattas közegeket s községi előljárókat utasítsák s kötelezzék, miszerint a postalegényeket (menetközben a mennyire módjukban áll figyelemmel kísérik), s az észrevett gondatlanságot s a visszaélést esetenként a törvényhatóságoknak s illetőleg a kerületi postaigazgatóságnak, megfelelő további intézkedés végett tudomásra hozzák, mivel a posták rendetlenségét leggyakrabban a postalegények és küldönczök gondatlansága és könnyelműsége okozza.

* **A gyulafehérvári m. kir. pénzverdénél** 1869-ben veretett:

Arany (magyar)	270,425 db.	1.298,040 frt ért.
ezüst 1 forintos	362,175 „	362,175 „
„ 20 kros	2.298,599 „	459,719 „ 80 kr „
„ 10 „	1.747,272 „	274,727 „ 80 kr „

Összesen . . . 4.678,471 db. 2.394,667 frt értékkel 1869-ben, t. i. mióta a pénzverdében gép van alkalmazásban, 2.852,913 darab pénzzel veretett több, mint azelőtt. — Ujabb időben az arany a napár szerint, papírpénzzel is beváltatik. 10 és 20 frankosokat rövid idő múlva szintén verni fognak.

* **Vince Dániel**, ploesti ev. ref. derék lelkész, lefordítván Brot Alfonse „Grey Joanna” című jeles francia regényét, a szerzőtől engedélyt kapott, hogy ezt magyar nyelven a ploesti ref. egyház javára kiadhassa. A fordítást volt szerencsénk az eredetivel összehasonlítani és örömmel irhatjuk, hogy az igen sikerült. Ugy vagyunk értesülve, hogy a fordító e művet valamelyik erdélyi nyomdában fogja kinyomatni.

□ **Múlt év decz.** 1-én e lap hasábjain, mint az 1843-ban e városban alakult „kölcson”-sen segítő társulat tagjai felszólaltunk, miszerint az illetők t. i. a kezelők életjelt adjanak: ezen felhívással oda ohajtánk hatni, hogy közgyűlés hívassék egybe a társulat zilált vagyoni állása rendbehozása s még további károsodása kikerülése tekintetéből: minthogy azonban felszólalásunk pusztában hangzott el. három hó eltelté után is semmi mozzanatot sem történt; — kényszerülve érezzük magunkat újabbban a nyilvánosság terén felszólalni, és a társulat elnökét s pénztárnokát — kiknek neveit ez alkalommal is kiméletből elhallgatjuk — figyelmeztetni, hogy mulasztások miatti kamatok elévülése, s más

viszonyok által bekövetkezett károsodásra nézve a szabályok értelmében, a társulat irányában, felelősek. (Beküldetett.)

* **„Az erdélyi román intelligencia”** Tordán tartott gyűlése a következő programmban állapodott meg: „Erdélyország román nemzeti sége érdekeinek védelmére egy három küldöttből s ennek három helyetteséből álló generalis deputatio választassék, mely az ország minden részében lakó értelmiséggel érintkezésbe teendi magát. E deputatio feladata a nemzetiségi ügyet védelmezni a municipális gyűlésekben, különösen pedig oda hatni, hogy e gyűléseken feliratok intéztessenek a monarchához a jelen alkotmány-szervezet megváltoztatása iránt. A deputatio gondoskodni fog, hogy a nemzetiségi érdekek minden törvényes uton védessenek, kivált pedig a bel és külföldi sajtóban. S egyuttal minél előbb összeköttetésbe helyezi magát a bánsági és magyarországi románokkal egy program megállapítása végett, mely a nemzetiségi jogok kivívásában zsinormértékül szolgál. — Továbbá közös magatartás fog megállapíttatni a bukovinai románokkal s monarchia minden „elnyomott nemzetével” kivált a csehekkel stb., hogy így az egyetértés által a nemzetiségi czél annál bizonyosabban elérhetősék. — Egyébiránt teljes őszinteséggel kell arra törekedni, hogy a magyarok magok is a jelen systema megváltoztatására capacitáltassanak az által, hogy kiderítettnek azon veszélyek, a jelen rendszertől erednek, s őket és a többi nemzetiségeket is fenyegetik. — A generalis deputatiót localis deputációk fogják törekvéseiben támogatni. Ilyen minden municipium területén lesz egy. Az intelligencia képviselői együttesen, s minden módon oda fognak törekedni, hogy a nép szellemi mivelődése és anyagi jóléte elősegíttessék, s hogy a nemzetiségi czélok elérésére szükséges pénzeszközök a honfiak önkénytes adakozásaikból előteremtessenek.”

* **A hushagyó-keddi** zártkörű tarisznyásbál a lehető legjobban sikerült, s a rendezők ismételve bebizonyíták, hogy a legkedélyesebb vigasság előidézésére valódi hivatással bírnak. A város és vidék közönségének színe-java és szépje gyűlt egybe a Lénárt-féle termekbe s nagy rész még másnap reggel 9 órakor is járta. Az idei farsang hosszúságának dacára sem lehetett nálunk elmondani, hogy a sok a jóból is sok, mig vonatkozva ez utolsó bálra igazolást nyert egy más példaszó, mely szerint — Ende gut, alles gut.

Jegyzéke

a m.-vásárhelyi m. k. ítélő táblának 1870. márcz. 9. és következő napjain tartandó nyilvános üléseken előadandó ügydaraboknak.

I. polgári osztályban.

Előadó k. t. bíró Moga Demeter által.

Kenderesi Polixena férjezett Simon Jánosnénak Nagy J. e. 50 frt haszober i. Krestels Károlynak Lemény Bran Ján. e. egy trágyadomb eltávolítása i. Miklósi Károlina és társ. Nagy Adámné és társ. e. fekvőknek végrehajts alóli kiszakítása i. Lukács Jánosnak Olasz Péter e. egy zálagos föld kibocsátása i. Lánca Jakabnak Lánca János ellen e. egy szántóföld i. Zavug Jánosnénak Goldberger F. Sámuel és fiai s Zavug János e. ingóknak végrehajts. alóli kiszak. i. Györbíró Jakabnak Györbíró János e. sommás visszah. i. Lévi Simonnak König Mihály utódai e. 590 frt 30 kr tartozás i. Pópa Juliánának Mikle Péter e. 103 frt 46 kr i. Ugron Jánosnak Tanczos Mihály e. haszonbér megszüntetése i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Fazakas Issváné Benkner József e. 140 frt iránt Bajó Istvánnak és társának Bakó János e. 5 frt i. Lázár Szityionnak Toma Vaszi és tsai e. birtokh. Dán Juonnának Kerekes Elek e. fekvőségek i. Bocsan Szerafin hagyatéki ü. Csobánkán Tódorné Marosán Eftjanné e. 168 frt i. Haner Pálnak Kis Ferenc és tsai e. 100 frt biztosítás i. Ferenczi Ignácznak gr. Betlen Camilló és tsai e. 6285 frt i. Alezim Józsefnek Berger János e. 1000 frt v. tőke i. Mihály Domokosnak Mihály Zsuzsanna és tsai e. okirat felfedezése i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Off. Jakabnak Feld Mihály e. 280 frt i. B. Orbán Jánosnak Bocz Mózes örökösei e. 3382 frt 59 kr i. Román Juon s társ. Bogdán Pál e. som. visszahely. i. Bodor Pálnak Pópa Irimia e. vételár felosztása i.

Előadó k. t. bíró Deési Farkas által.

Danczinger Sámuelnek Bartha Borbára e. bérlet megszüntetése i. Bauer Lévinek Czepes József e. váltó ü. Dindár Elekné Cserei Mariának Koronka Antal és Dindár Elek e. tulajdoni igény i. Kendeffi Sámuelnek a

piski-petrosenyi vaspálya építtető társaság e. 2000 fr kártérítés i. Hoffinger Sámuelnek Sára István e. visszah. i.

II. polg. osztályban.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Stanes Petrunak Farkas János e. birtokh. i. Babos Mitrunak Binder Márton e. 33 frt kártérítés i. Hanten Georgenak Jenei Mitus e. dtt. Dr. Capeius Viktor-nak Schüller János e. 110 frt 96 kr i. Kadera Samunak özv. Rukuriánu Juonné e. tulajdonj. i. Liesz Györgynek Benniny Katharina e. birtokh. i.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Kereszturi János Makai David s rész. e. adósság i. Szász Györgye Salamia Jenbed Nikulajné e. örökség átadás. Rusa Saxonnak Barthos József e. adósság. Mat-us Gyárfás s részeseinek Vargyasi Ferencz e. kiszakítás i. Apa Gergelynek Székely Péter e. adósság i. Aros Julika János Béres Juon e. egyezmény. megsemmisítése i.

Előadó k. t. bíró Csergedi János által.

Kincstári ügyézség Oralt Frigyes e. 2000 frt i. Bankó József Deák József e. birtokh. i. Soo Ferencz Soo János és tsai e. sommás visszah. i. Makrea Juon és tsai Dávid Juon és tsai e. birtokh. Roteincs Juon Trif Juon e. birtokh. i. Resenfeld Jakab Igriczán Chirilla e. 32 frt i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Kir. kincst. ügyézségnek Gyertyánfi János és t. e. lezálogolt fekvőségek i. Furka Jánosnak Krausz Sámuel e. 187 frt 50 kr haszonbéri hátralék i. Rusz Fló-riánnak Kriszturián Györgye e. 50 frt i. Bíró Domokos-nak Simon György e. 18 frt i.

Előadó k. t. pótbíró Illyés Károly által.

B. Diószegi Antal csődtömegének az összes hitelezők e. Krisán Likának Korlasz József e. egy kétszövi fegyver tulajdonjoga i. B. Apór Jánosnak Kőnczei Albert e. 100 frt i. Anna lui Manginián Nyikulajnak csü-gedi Marginián Juon e. visszahely. i. Dr. Scheitz Antal-nak Kafka József e. 157 frt 50 kr i. Eperjesi Lászlónak Tormia Károlyné e. 76 frt i.

III. Bünygyi osztályban.

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

Holobucz Juon rabló gyilkosság b. t. Avram Juon és Onuska Onu nehéz testi sértés b. t. Mészáros György emberölés b. t. Lukács Lina Gyikosság b. t. Mándoki István súlyos testi sértés b. t.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Stoicanu Ádám súlyos testi sértés b. t. Leskovitz András lopás b. t. Popu János rablás b. t. Dani Mózes és társ súlyos t. sértés b. t.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Ifc. Teiler Mihár kihágásos ü. Norel Dávid és t. lopás b. t. Corkomann József kihágásos ü. Csabuk Demeter és társ tolvajság i. b. ü. Roth Márton és társ kihágásos ü.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.

Brassai Prisan Mária tolvajsági b. ü. Jobbágytel-ki Makó Ferencz és Makó Lajos tolvajság b. t. Ujvári Thureza Ilie beca. bizt. e. kihágás. Opritye Moiszse súlyos t. sértés b. t. Lámkeréki Chirilla emberölés b. t.

Előadó k. t. pótbíró Mégai Ferencz által.

Mezőbándi Csalán Stéfán és társ. tolvajság b. t. Kolozsvári Bell Sámuel emberölés. Keresztényságei Stio-ger Anprás család. Alzeni Petfrsor Juon és társ tolvaj-ság, Malomfalvi Magyarai Imre és társai súlyos t. sértés b. t. Patakfalvi Ferenczi Sándor súlyos t. sértés b. t.

IV. Az úrbéri oszt. ülésben.

Gr. Toldalagi Mihályné mint férje jogutóga Szakács György e. egy belső telek és külső járuléai visszabocsátása i. Gr. Toldalagi Mihályné szül. gr. Bethlen Joannának Héjjás György és érdektársa e. ez utóbbiak által bírató külön-külön telki állománnyok természeté i. Ugyanazon felperesek Mátyás Miklós e. egy belső telek és külső járulékaik természeté iránt. B. Apór Lázár Bálint Bándi Mihály e. egy belső telek s ahhoz tartozó külsők természeté s részben visszabocsátása i. Ugyanazon felperesek Török István e. egy belső telek s külsőségeinek természeté s részben visszabocsátása i.

Bécsi bürzei árkelet.

(1870. márczius 4-én.)

5% metalliques	61.60
5% nemzeti kölcsön	71.30
860 államkölcsön	98.—
Bankrészvény	729.—
Hitelrészvény	280.50
London	124.15
Ezüst	121.—
Arany	5.83 1/2
Földt. ment. kötvény erd.	75.50
„ „ magyarh.	78.75
„ „ horvát-slavon	84.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Szász Béla.

HIRDETMÉNYEK.

(27)

1-6

Vajda-Szt-Ivánon mintegy 100 mázsa stiriai piros lóher mag, fecske-fonal mentes, van eladó a Horváth Mihály udvarában, mázsája 28 frt o.é. utó posta Sz.-Régen.

(22)

2-2

Ramazetter és Knauer könyvkereskedésében VESZPRÉMBEN

megjelent, s szállittatik bérmentve utó-vét mellett.

„East-Linne vagy Lady Isabella.“
Regény irta Henri Wood, angol-
ból fordította Barcza József.
Ára az 5 kötetnek 4 frt.

Dumas Sándor „Margot királyné“ tör-
téneti regény, fordította Sió 5 kö-
tet. Ára 4 frt.

Méry „A nizam harca“ regény, fran-
cziából fordította Rosos Klemen-
tina. Ára 1 frt.

Bolander „Angela“ fordította Jánosy
Gusztáv Ára 1 frt.

(11)

4-*

Egy szakértő vendéglős
kerestetik, a ki M.-Vásárhelyt
a mindég jóhírben álló Lén-
nárt Károly vendéglőjébe,
a hol színház, nyári mulató
kert van és bálók is adatnak,
a konyhát a mellette lévő lak-
szobával és ebédlő szobák-
kal minden bér fizetés nél-
kül a jövő Szentgyörgy nap-
jától kezdve át vegye, bővebb
értekezést szerezhetni levél
vagy személyes találkozás-
által

Lénárt Károly-nál.

(25)

2-2

Szives áttekintés végett
a száj- és fogfájásban szenvedőknek nem-
különböztetve a műfogakat igénylőknek!

ZINZ K.

a bécsi cs. k. egyetem által okle-
velezett fogorvos és fogművész, 20
évi gyakorlatára

hivatkozhatva — ajánlja magát minden
száj- és fogfájásban szenvedőknek kigyó-
gyítására, származott legyen e betegség
közvetlen a fogaktól, vagy bármi távo-
labbi okokból; nemkülönböztetve ajánlja ma-
gát egyes fogak vagy egész fogsornak
a legújabb angol és amerikai módszer-
inti berakására; ezenfelül birtokában
van egy ideig páratlan orvosszernek,
mely által minden fogfájást jótállás
mellett meggyógyít a rendes fognak
eltávolítása nélkül.

A teljesen szegényeket e némű ba-
jaikban 12 órától 1-ig ingyen gyógyítja.

Mivel a fogorvosi műtéteknél oly-
kor magas díjak sokakat visszariaszt-
nak, azért nevezett orvos a hozzá biza-
lommal forduló betegeknek kijelenti:
hogy a megkezdett műtét előtt is kész
az árszabályt tetszőleges áttekintés vé-
gett közleni.

Továbbá tudatja, hogy ezután éven-
kinti átutaztában e városban magát a
t. cz. fogbajokban szenvedők kíváncsi-
maihoz szabva több-kevesebb ideig fog
tartózkodni.

Beszélhetni vele d. e. 10—12-ig,
d. u. 2—5 óráig.

Lakása: Szt-györgy-utca 1338. sz.
a. Kathonai-féle házban.

Itt tartózkodása ideje 15 nap.

(70)

HIRDETÉS.

METH S.

legnagyobb vászon és fehérnemű
gyári raktára

Bécsben, Rothenthurmstrasse 29. sz.
bátorkodik a t. cz. közönséget azon igen előnyös alka-
lomra figyelemztetni, melynél

fél becsáron

és biztosíték mellett hibátlan vászon és meglepő szép
uri és női fehérneműt szerezhetni. A pamutnak előnyös
beszerzése és olcsó munkaerő következtében azon kel-
lemes helyzetben van nevezett gyár jelenleg, (míg a kész-
lettart) hogy e tekintetben jutányos árakra nézve, rendkívülit
nyújthat, mi a következő árjegyzékből is látható:

Vászon-árjegyzék:

- 1 db 30 rőfös fehérített vászon becsár 12—14 frtig, most
csak 6—7 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös fehérített, jó kézíszövet vászon becsár
18—20 frtig, most csak 9—10 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös fehérített creasz vászon becsár 16—18 frtig,
most csak 8—9 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös jeles siléziai vászon becsár 24—28 frtig,
most csak 12—14 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös kitűnő rumburgi vászon 30—36 frtig,
most csak 15—18 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös irlandi czérnavászon becsár 28—32 frtig,
most csak 14—16 frt a legf.
- 1 db 40 rőfös rumburgi czérnavászon becsár 30—36 frtig,
most csak 15—18 frt a legf.
- 1 db 46 rőfös tiszta fehér orosz lenvászon becsár 34—38
ftig, most csak 17—19 frt a legf.
- 1 db 50 rőfös finom irlandi széles becsár 40—48 frtig,
most csak 20—24 frt a legf.
- 1 db 50 rőfös hollandi szövés legalkalmasabb uri in-
gekre becsár 52—60 frtig, most csak 26—30 frt a legf.
- 1 db 50 rőfös brabanti szövés legfinomabb, legjobb és
legtartósabb, ami csak létezik 60—80 frtig, most
csak 30—40 frt a legf.
- Rendkívüli nagy választéka a legnehezebb rumburgi szö-
véseknek 24, 28, 30, 35, 40, 45, 50—60 frtért darabja,
melyek azonban kétszer annyira becsülve vannak.
- 1 db 30 rőfös ágy-kanavász mindenféle színekben csí-
kosra és kockásra, becsár 14—18 frt., most csak
7—9 frt a legfinomabb.
- 1 db 30 rőfös igen finom és tartós pamutszövetű atlasz-
gradli, becsár 18—24 frtig, most csak 9—12 f.
- 1 db 80 rőfös angol shirting (chifon) igen finom, s oly
tartós, mint a vászon, becsár 18—24 frt, most csak
9—12 frt.
- 1 szegénélküli lepedő, 2 rőf széles, 3 rőf hosszú, csak
3 frt.
- 1 szegénélküli lepedő 2 egy negy. 3 rőf széles, 3 rőf
hosszu, m. cs. 3 f, 50 kr. 4 frtig a legf.
- 1 damaszt asztalkészlet 6 személyre (1 asztalterítő hoz-
zááll 6 asztalkendővel) most csak 5, 6, 7, 8—10 frtig
a legfinomabb.
- 1 damaszt asztalkészlet, 12 személyre (1 asztalterítő, hoz-
zááll 12 asztalkendővel) most csak 10, 12, 14, 16—20
ftig a legfinomabb.
- 1 tuczat konyhatörő, most csak 2 frt 50 kr. 3 frtig.
- 1 tuczat asztalkendő, vagy törölköző, különösen tartós,
ára csak 4 frt 50 kr. 5, 6, 7, 8 frt a legf.
- Zsebkendők árjegyzéke.
- 1 tuczat vászonzsebkendő, 1 frt 20 krtól 2, 2.50, 3, 3.50,
4, 5, 6 frtig a legf.

12—12

- 1 tuczat nagy rumburgi vászonzsebkendő 3, 4, 5, 6, 7
ftig a legfin.
- 1 tuczat nagy rumburgi vászonzsebkendő, 3, 4, 5, 6—7
ftig a legfinomabb.
- 1 tuczat legfinomabb fehér francia batisztzsebkendők,
ajour szegéssel, 8, 10, 12—18 frtig.
- 1 tuczat színes vászonzsebkendő burnóthasználók számára,
igen finom és tartós, becsár 8—12 frt, megszerezhető
4—6 frtig a legfinomabb.
- 1 tuczat batist vászonzsebkendő, fehér vagy színes sze-
gélyllyel csak 5, 6, 7, 8, 9, 10 frtig a legfinomabb.
- Férfi s hölgy fehérneműk árjegyzéke.
- 1 női ing jó vászonból 1 ft. 50 krtól 2 ft. a legfinomabb.
- 1 női ing kitűnő rumburgi vagy hollandi vászonból finom
szív-, vagy keresztalakú himzéssel, most csak 3, 3.50,
4, 5, ft a legfinomabb.
- 1 női ing, kitűnő rumburgi vagy irlandi vászonból, lege-
legánsabban elkészítve, (az ugynevezett Erzsébet csá-
szárné ingek) most csak 5, 6, 7, 8 frt a legfinomabb.
- 1 női éji felöltő (corsette) kitűnő szép, most csak 5, 6,
7 frt a legfinomabb.
- 1 Eugenia császárné-éji corsette diszes kiállítással, most
csak 4, 5, 6, 7, 8 ft a legf.
- Női alszoknyák 100 különféle párisi minta szerint,
ugy szintén a most általános kedvelt szegbe vá-
gott szoknyák himzeve, varrott szegéssel, most csak
3, 4, 5, 6, 7, 8 frt a legfinomabb.
- Hölgy pongyolák a legfinomabb batisztból, valódi valen-
cienni csipkével és csodaszép himzett betétekkel a
legújabb és legelegánsabb e nemben, 15, 18, 24, 30,
35 frt a legfinomabb.
- Női nadrágok finom shirtingból, vagy vászonból apró
szegésekkel, vagy himzésekkal kitűnő kiállítás, most
csak 2, 2.50, 3 frt a legfinomabb.
- Uri ingek, gallérral vagy a nélkül, fodrozott mellel
vagy simán kitűnő finom chifonból, mely épen oly
tartós mint a vászon, fehér és színezve, most csak
2.50, 3 frt a legfinomabb.
- Uri ingek, legjobb rumburgi vagy irlandi vászonból,
gallérral, vagy anélkül, simán, vagy fodrozott mellel
a legújabb divat szerint erősen varrva, most csak 2,
2.50, 3, 4, 5, 6 frt a legfinomabb.
- Uri ingek legfinomabb batiszt mellbetéttel, legelegán-
sabb, ami csak létezik, most csak 6, 7, 8, 10—12
ft a legfinomabb.
- Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félig ma-
gyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.
- Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar sza-
bással nagy üléppel, most csak 2. 2.50 a legfin.
- 1 tuczat uri inggallér a legelegánsabban és legújabb
divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.
- 1 tuczat uri kézelő a legelegánsabbak és legdivato-
sabb kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.
- Vevők: kik 25 frtig vásárolnak, egy finomul
himzett batiszt-kendőt; 50 frtig, egy
csodaszép kávékészletet, (t. i. 1 kávé-abrosz hozzá illő
6 kávékendővel); 100 frtig vásárlók egy igen finom
cachemir-asztalteritőt kapnak ráadásul.
- Ingek vagy uri gallérok megrendelésénél a nyak-
bősege kiteendő.
- Tisztelt vevőim kényelme kedvéért, az oly fehér ne-
mükért, melyek nem jól állanak a testhez, vagy bármi
oknál fogva nem tetszenek, az értők fizetett ár bér-
mentve visszaküldöm. — Kiváncsi a készletben lévő
vásznakból minták bérmentve küldetnek
leveleket kérjük czimezni: Meth S. Bécs,
Rothenthurmstrasse Nr. 29.

VARRÓGÉPEK
minden rendszerben

ALBERT,
N. 70.

TELEFON
Bécsben, Maria Theresstrasse

csak is nagyban
(en gross).

(17)